

Ingen van

Arne Guttormsen

arneg@vl.no

22310392

Stereo er fortsatt fint. Men hvorfor ikke ta steget midt inn i musikken?

Merkelig, synes Morten Lindberg, at vi blir mindre kresne på lyd. Artister gjør opprør mot krympingen av musikken – et som gjøres for at vi kan laste med oss musikk på mobiltelefoner og bitte små MP3-spillere.

Lindberg Lyd går motsatt vei. I seks dager i november var produsent Morten Lindberg og lydtekniker Hans Peter L'Orange i Selbu kirke sammen med Øyvind Gimse, Geir Inge Lotsberg, Anders Kjellberg Nilsson og TrondheimSolistene. På Divertimenti-programmet sto *Simple Symphony* av Benjamin Britten samt musikk av Grazyna Bacewicz, Terje Bjørklund og Béla Bartók.

To typer musikere. Morten Lindberg sier gjerne mye teknisk om hva som skjedde i Selbu, som at de brukte fem identiske DPA 4041S mikrofoner. Han vil gjerne si mye om hvor nøyaktige de er med plasseringen av mikrofoner, og at han nå deler musikere inn i to; de som vil bruke tid på den beste lyden, og de som vil gjøre det på den gamle måten. Men han vil heller bare sette på musikken.

Vi er på Skullerud i Oslo der Norsk Data en gang løftet norsk informasjonsteknologi. Her har det tre mann store selskapet sitt lille lydrike. Med hjelp av de beste lydfabrikantene, og de er norske, har de bygget et lydtempel til trekvart million kroner. Fem høytalersøyler rundt en stol og en volumkontroll.

Tore Dag Nilsen i ekspertbladet Fidelity ble sittende i stolen i flere timer. Etterpå skrev han: «...forestillingene mine forsvant som dugg for solen» og «for dem som har sittet midt på første rad i Oslo Konserthus, er dette gigantiske perspektivet til å kjenne igjen – og vilt opphissende.»

Nært møte. For egen del vil vi bare tilføye at du først og fremst får et inderlig nært møte med Benjamin Britten musikk.

– Jeg kan love deg at å høre Britten her, er en større opplevelse enn å høre den på tiende rad i Selbu kirke, sier Lindberg.

For å vise oss hva vi vanligvis nøyer oss med, kobler Lindberg lyden over i to høytalere. Ja, stereo er også fint, men med ett er lyden som et lerret foran oss.

Vi ber ham spille «Immortal Bach», en Knut Nystedt-komposisjon som er som skrevet for surroundlyd. Den ble fremført av fem av landets beste kor i Universitetets aula i forbindelse med

NY LYD

Ny CD: Trondheimsolistene, Divertimenti, 2L

Platen kommer både som en Blu-ray Disk og en hybrid SACD som kan spilles på vanlige CD-spillere.

Fra høsten vil 2L distribuere alle sine innspillinger på denne måten.

Full glede av innspillingen får man for eksempel med Blue-rayspiller (som en PS3) og et surroundanlegg.

Blue-ray har navn etter den blå laserstrålen som leser informasjonen på platen.

komponistens 90-årsjubileum – en opplevelse for livet. Denne innspillingen med Ensemble 96 og Øystein Fevang fikk en Grammy-nominasjon for beste surroundlyd. Det er ikke bare å be et hvilket som helst kirkekor i nærheten synge denne musikken. Avspilt i surroundlyd er illusjonen av musikken så tett på virkeligheten at du kanskje kan nøye deg med den.

Og du kan rusle rundt mellom høytalerne og plukke stemmer.

Playstation. Få av oss har lydanlegg som koster mer enn leiligheten. Derfor trekker Lindberg en Playstation 3 ut av sekken. Og nå kan vi ikke lenger unngå å snakke om Blu-ray. I februar i år kastet den japanske elektronikkjiganten Toshiba inn håndkleet. Krigen

lig stereotypi

TrondheimSolistene har spilt inn sin nye CD/Blu-ray-plate i Selbu kirke. Med et surroundanlegg kan du sitte midt i orkesteret.

Foto: Trym Bergsmo

om fremtidens lyd- og bildeformat var tapt. Nå er det den blå laserstrålen som gjelder.

Mange norske hjem har den allerede. I hvert fall der siste generasjon Playstation er på plass. Lindberg kobler den til en kontor-PC. Den er igjen koblet til et fire år gammelt surroundanlegg til 800 kroner. Selv om lyden selvsagt er ganske redusert, har vi fortsatt en levende følelse av å være midt i orkesteret.

I fem år har Lindberg Lyd gjort opptak i Super Audio CD-format (SACD). Ekspertene har likt dette, men det krever en egen spiller. Kjøper du platen med opptak fra Selbu kirke, får du to plater. Den ene er en hybrid SACD som du kan spille i din CD-spiller. Den andre ser likedan ut, men er en Blu-ray-plate som rommer 50 gigabyte informasjon, like mye som en alminnelig harddisk.

– Dette er en plate med to lag på 25 GB. Fremtidig kapasitet er åtte lag, sier Lindberg.

Mens CD-formatet en gang ble definert til 70 minutter og 700 megabyte, eller lengden på Beethovens niende symfoni, vil en Blu-ray plate kunne romme hele Wagners «Ring», med lyd og bilde.

På Selbu-platen blir plassen brukt

til å legge inn fem ulike lydversjoner. I front ligger et opptak i DTS HD Master Audio.

– Det er bygget opp som en løk. Det gjør at den kan spilles på gamle spillere. De tar bare opp det som er midten, sier Lindberg.

Multimedia. Blu-ray-platen gir også andre muligheter som rom for videokunst og multimedieuttrykk. Den åpner også for en livefunksjon i kobling med internett.

– En tilleggstjeneste kan for eksempel være en MP3-katalog av musikken. Det åpner for en glidende overgang fra dagens fysiske plater til den filbaserte tidsalder vi er på vei inn i.

Nå vil han ha tilbakemelding fra lydeksperter.

– Responsen vi har fått er så entydig at vi fra høsten av, vil gjøre alle våre utgivelser fra musikkmerket 2L både på hybrid SACD og på Blu-ray, sier Lindberg.

Han tror suksessen vil ligge i at vi forbrukere ikke lenger behøver å tenke på hva det tekniske heter enten vi vil oppleve lyd eller bilde, videokunst eller alt på en gang.

Noen elkjeder antyder håpefullt at vi allerede fra neste år ikke lenger får kjøpt CD- og DVD-spil-

Lydmann Morten Lindberg vil helst lytte til musikken og la den snakke for seg.

Foto: Lars Fydal

lere. Men bransjen gnir seg bare forsiktig i hendene: Forbrukerne prioriterer innhold fremfor kvalitet, sier informasjonssjef Erik Andersen i Elektronikkbransjen.

Selv om formatkrigen er vunnet, kjøper vi fortsatt CD-spillere og DVD-spillere for få hundrelapper.

– Og selv om prisen på Blue-ray-spillere er dalende, går innsalget av den nye teknologien langt seinere enn vi kunne håpe, sier han.